

DUYGUSAL ZEKÂ VE SOSYAL PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ ARASINDAKİ İLİŞKİDE GÜNLÜK YARATICILIĞIN ARACI ROLÜ (Araştırma Makalesi)

Dilek ŞAHİN(*)

Öz

Bireylerin başarısı, kendi ve başkalarının duygularını anlaması, dengeleyebilmesi ve yönetebilmesine bağlıdır. Çalışanlar günlük yaşamda sosyal problemlerle sık karşılaşır, bu problemler karşısında duygularını yöneterek alternatif çözümler üretmek durumunda kalırlar. Bu araştırmanın genel amacı, duygusal zekâ ve öz/ günlük yaratıcılığın sosyal problem çözme becerisi üzerindeki etkisinin incelenmesi ve duygusal zekâ ve sosyal problem çözme becerisi arasındaki ilişkide günlük yaratıcılığın aracı rolünün belirlenmesidir. Araştırma, kesitsel olarak Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencilerinin katılımı ile sürdürülmüştür. Veri toplama aracı olarak Sosyal Problem Çözme Becerisi Ölçeği, Kaufman Alanları Yaratıcılık Ölçeği ve Duygusal Zekâ Özellik Ölçeği–Kısa Formu kullanılmıştır. Analizler sonucu duygusal zekâ ve öz/ günlük yaratıcılık ve sosyal problem çözme becerisi arasında anlamlı, orta düzeyde ve pozitif ilişkiler olduğu, duygusal zekâ ile sosyal problem çözme becerisi arasındaki ortaya çıkan ilişkide ise günlük yaratıcılığın aracı etkisi olduğu belirlenmiştir. Bu araştırma, duygusal zekânın öz/ günlük yaratıcılık ve sosyal problem çözme becerisi üzerindeki etkisini belirleme açısından anlamlıdır.

Anahtar Kelimeler: *Duygusal Zekâ, Sosyal Problem Çözme Becerisi, Günlük Yaratıcılık, Sağlık Yönetimi, Üniversite Öğrencisi.*

JEL Kodlar: *J24, J44, M12*

*) Dr. Öğr. Üyesi, Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi Sağlık Yönetim Bölümü
(e-posta: dileksahin@duzce.edu.tr). ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0865-7763>

Mediating Effect of Self/Everyday Creativity on the Relationship between Emotional Intelligence Affects Social Problem – Solving

Abstract

Individuals' success depends on their ability to understand, balance and manage their own and others' emotions. Employees frequently encounter social problems in real life, and they should find alternative solutions by managing their emotions in the face of these problems. The general aims of this study are to investigate the effect of emotional intelligence and self/ everyday creativity on social problem–solving skills and to determine the mediating role of self/ everyday creativity in the correlation between emotional intelligence and social problem–solving. The study was carried out cross–sectionally with the participation of the students of the Department of Health Management. Social Problem Solving Skills Scale, Kaufman Domains Creativity Scale and Emotional Intelligence Trait Scale were used as data collection tools. As a result of the analysis, it was determined that there are significant, moderate and positive relationships between emotional intelligence and self / daily creativity and social problem solving, and daily creativity has a mediating effect on the relationship between emotional intelligence and social problem solving. This study is important in determining the effect of emotional intelligence on self/ everyday creativity and social problem solving skills.

Keywords: Emotional Intelligence, Social Problem–Solving, Self/ Everyday Creativity, Health Management, University Student.

Jel Codes: J24, J44, M12

1.Giriş

İnsan çevresi ile sürekli etkileşim halinde olan sosyal bir varlıktır. Çevre koşulları ve yaşam şartları günümüzde hiç olmadığı kadar hızlı bir biçimde değişmekte ve bu durum günlük yaratıcılık becerileri gerektirdiği kadar, sosyal problemlerle etkili olarak baş edebilmeyi de gerektirmektedir. Sosyal problemlerin yaratıcı çözümler oluşturulabilmesinde duyguları yönetebilmek önemlidir. Yapılan araştırmalarla üniversite öğrencilerinin akademik, sosyal yardım, kişisel ve sosyal ilişkiler ile kariyer planı yapabilme gibi boyutlarda sorun yaşadıkları ortaya konulmuştur ve sosyal problem çözme becerisi açısından da genç yetişkinlik risk grubu içerisinde değerlendirilmiştir (Çekici ve Güçray, 2012). Araştırma grubunu oluşturan sağlık yönetimi öğrencileri karmaşık, uzmanlık seviyesi yüksek, yüksek riskli ve hata toleransı olmayan sağlık kuruluşlarında çalışmaya adaydır. Çalıştıkları hasta gruplarının, birlikte çalıştıkları kişilerin ve kendilerinin sosyal sorunları ile baş edebilme, yaratıcı fikirler üretebilme ve duygusal olarak yönetebilme becerileri başarılarında önemli bir etken olacaktır. İleride çalışma hayatında aktif olarak katılacak öğrencilerin teorik yünden olduğu kadar bu beceriler açısından da irdelenmesi ve geliştirilmesi yönünde çaba gösterilmesi gerekmektedir.

1.1. Duygusal Zekâ – Sosyal Problem Çözme Becerisi

İnsanların tamamının duyguları benzerdir, fakat duyguları işleme ve kullanma biçimi farklılaşmaktadır (Petrides ve Furnham, 2001). Duygusal zekâ (DZ), Thorndike'nin (1920) sosyal zekâ ile ilgili görüşleri temel alınarak ilk defa Salovey ve Mayer (1990) tarafından ortaya atılmıştır. Araştırmacılar DZ'yı problem çözmede duyguları ayırt eden, izleyen ve kullanan uyarlanabilir yetenekler olarak kavramsallaştırmışlardır. Petrides ve Furnham (2000) ise bu araştırmacıların görüşlerini genişleterek DZ'yı "özellik" olarak ve "bilgi işlem süreci" olarak iki alt başlık altında sınıflandırmıştır. Özellik olarak DZ bireyin bireysel farklılıklarını içermektedir ve bireyin kendisi ve başkalarıyla ilgili duyguları algılama, tanımlama, anlama, düzenleme ve kullanma yolundaki bireysel farklılıklarını içermektedir (Petrides ve Furnham, 2001). Bu araştırma, özellik olarak DZ boyutundaki tartışmalar ile sınırlı tutulmuştur.

Sosyal problem çözme becerisi (SPÇB), D'Zurilla ve Nezu (1982) tarafından "doğal bir ortamda veya gerçek yaşam problemlerine ilişkin problem çözme süreci olarak" tanımlanmıştır. SPÇB gerçek hayat problemlerini çözmek için uyarlanabilir başa çıkma stratejilerine karar verirken bilinçli, rasyonel ve çaba gerektiren bilişsel-duygusal-davranışsal süreçlerin kullanılmasını içermektedir. SPÇB yönelim (olumlu ve olumsuz) ve tarz (rasyonel, kaçınan, dürtüsel/ dikkatsiz) olarak iki alt bileşeni içermektedir. Duygusal süreçleri içerdiği için DZ'dan keskin sınırlar ile ayırt edilmesi güç bir boyutu vardır. Alan yazında sosyal problemleri doğurabilecek süreçlerin incelendiği geniş bir literatür olsa da SPÇB kolaylaştırabilecek süreçler hakkında çok az şey bilinmektedir (Chang, 2017).

Petrides ve Furnham (2000, 2001) göre duygusal zekâ duygular ve duygular arasında ilişkileri fark etme, ortaya çıkış nedenini analiz etme boyutlarının olduğunu, dolayısıyla da olası SPÇB yeteneğini kısmen temsil ettiğini vurgulamıştır. Krishnakumar, Perera, Hopkins ve Robinson (2019) araştırma sonucu da bu vurguyu destekler niteliktedir. Araştırmacılar kendisinin ve çevrenin duygularına ilişkin farkındalık düzeyleri daha yüksek olan bireylerin, uygunsuz durumlarda duygularını düzenleyebildikleri için sosyal bağlama uygun davranışlar üretme konusunda daha fazla yetenekli olduklarını belirlemiştir. Ayrıca, DZ düzeyi yüksek olan bireyler stresle daha iyi baş edebilmekte, farklı özelliklere sahip bireyleri içeren geniş gruplarla daha nitelikli ilişkiler kurabilmekte, kendi ve diğerlerinin duygularını fark etme, anlama, bunları yönetmede daha yüksek kapasiteye ulaşabilmektedir (Petrides, Frederickson ve Furnham, 2004). Bundan dolayı da daha yüksek DZ'a sahip bireyler sosyal ilişkilerinde daha az çatışma yaşamakta (Lopes vd., 2011), daha yüksek düzeyde sosyal destek elde etmekte (Salovey, Bedell, Detweiller ve Mayer, 1999) ve stres faktörlerini daha az tehdit edici görmektedir (Bastian, Burns ve Nettelbeck, 2005). DZ kapasitesi yüksek olan bireyler uyum sağlayıcı stratejileri seçme, negatif duyguları azaltma ve bunları olumlu duygulara dönüştürmede daha iyi olabilmektedir (Mavroveli, Petrides, Sangareau ve Furnham, 2009).

Bireylerin öz-duyguları ve başkalarının duygularını anlama ve duruma göre manipüle edebilme yeteneği yükseldikçe problem çözmeye ilişkin öz algıları da yükselmektedir

(İşmen, 2001). Bunun bir yansıması olarak DZ'sı yüksek olan bireyler problem durumlarını bir tehdit veya iş performansını baskılayıcı bir unsur olarak görmek yerine kendi hünelerini sergileyebilecekleri bir fırsata çevirebilmektedir (Mikolajczak ve Luminet, 2008). Tam tersine, duygularını iyi yönetemeyen kişiler (DZ düşük kişiler) ise problem çözmede ve sağlıklı başa çıkma mekanizmalarını benimsemede zorluk yaşayabilmektedir (Korkmaz vd., 2020).

1.2. Duygusal Zekâ – Öz/Günlük Yaratıcılık

Yapılan araştırmalar duygusal zekânın yaratıcılık üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu yönündedir (Carmeli, McKay ve Kaufman, 2014; Liu, Liu, ve Geng, 2013; Parke, Seo ve Sherf, 2015; Silva ve Coelho, 2019). Alan yazında duygusal zekâ ve yaratıcılık arasındaki ilişkiyi belirleme konusunda araştırma eksikliğinden ve yaratıcılığın özellikle aracılık etkisinin göz ardı edildiğinden ve daha fazla araştırılması gereğinden söz edilmektedir (Carmeli vd., 2014). Duygular doğrudan bilişsel kavramayı kontrol etmekte, kişisel yetenekleri sorgulamakta ve düşünceleri ayarlamaktadır. Duygusal bilgi bilişsel yeteneği geliştirmeye olanak sağlamaktadır. Parke vd., (2015) göre, duygusal zekâ farklı yaratıcılık türlerini tahmin edebilmektedir. Pozitif ve negatif aynı duygulardaki kişilerin sahip olduğu yetenekler onları daha yaratıcı yapmaktadır. Ayrıca yaratıcılığın duygular tarafından oluşturulduğu da idealar arasında yer almaktadır (Silva ve Coelho, 2019). Bununla birlikte günlük yaratıcılıkta olumlu duygu durumlarının etkili olduğu (Conner, DeYoung ve Silvia, 2018) ve duygusal zekânın önemli olabileceği de vurgulanmaktadır (Kaufman, 2012).

Psikoanalitik kuramın kurucusu Freud'a göre bireyin yaratıcılığı "libido" enerjisi ile bilinçaltı arasındaki çatışmanın dışavurumuna bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Bireyin bilinçaltındaki olumlu veya olumsuz duyguları ve buna ilişkin farkındalığı ise bireyin yaratıcılığını etkilemektedir. Bireyin olumlu duyguları yaşıyor olması onun yaratıcılığına ilişkin algılarını ve libidosunu artmasına olumlu katkı sunmaktadır (Conner vd., 2018).

DZ – öz/günlük yaratıcılık arasındaki ilişkilerin doğrudan incelendiği sınırlı sayıda araştırmaya ulaşılmıştır. Şahin, Özer ve Deniz (2016) ile Şahin'in (2016a) üstün zekalı lise öğrencileri üzerinde sürdürmüş oldukları DZ – yaratıcılık arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik çalışmalarda DZ alt boyutları olan iyilik hali, öz kontrol, sosyallik ve global duygusal zeka ile ve öz/ günlük yaratıcılık arasında anlamlı ve küçük ve orta düzeyde pozitif ilişkiler olduğu saptanmıştır. DZ – yaratıcılık arasındaki ilişkilerin dolaylı olarak incelendiği çalışmalarda ise yaratıcılığı destekleyici kişilik özellikleri ile DZ arasındaki ilişki incelenmiştir. Wolfradt, Felfe ve Köster (2002) yaratıcı kişilik özellikleri ile DZ alt boyutları arasında yer alan öz yeterlilik, empati, fayda ve algılama arasında anlamlı ve pozitif ilişkiler olduğunu belirlemiştir. Bu araştırma bulgularına paralel sonuçlara ilişkin alan yazında çok sayıda çalışma mevcuttur. Örneğin, Sánchez-Ruiz, Hernández-Torrano, Pérez-González, Batey ve Petrides (2011) ve Kircaburun vd., (2020) de benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Duygusal zekâ, liderlik ve yaratıcılık arasındaki ilişkiyi inceleyen yazarlar,

liderlerin çalışanların yaratıcılığını uyandırmak için duygusal zekâyı ana liderlik kaynağı olarak hissettiğini vurgulamaktadır (George, 2000).

1.3. Öz/ Günlük Yaratıcılık – Sosyal Problem Çözme Becerisi

Kaufman ve Baer'ın (2004) ortaya attığı Lunapark Teorisine (Amusement Park Theory) göre yaratıcılık alana özgü açıklanmaktadır. Kaufman'a (2012) göre yaratıcılık alt alanlarından birisi de öz/günlük yaratıcılıktır. Öz/günlük yaratıcılık “Günlük ilişki ve etkileşimlerinde kendini başkalarına karşı uygun ve özgün olarak ifade edebilme” olarak tanımlanabilir. Bireylerin kendi duygularını tanıması ve duygusal olarak kontrollü bir şekilde etkileşim halinde olduğu birey ve grupları tam olarak anlayabilmesi, onlarla etkili bir iletişim kurabilmesi ve günlük olası problem durumlarıyla başa çıkma yetenekleriyle doğrudan etkilemektedir (Kaufman, 2012).

Yaratıcılığı gelişmiş olan bireylerin problem çözme becerilerinin gelişmiş olduğuna vurgu yapan geniş bir literatür vardır. Örneğin, liderler üzerinde yapılan bir araştırmada proaktif yaratıcılığın problem çözmeye etkili olduğu bulunmuştur (Saha ve Sharma, 2020). Yaratıcılık ve problem çözme becerisi arasında ilişkiyi belirlemeye yönelik yapılan diğer çalışmalarda da pozitif yönlü ilişkiler bulunmuştur (Derakhshanrad, Piven ve Zeynalzadeh Ghoochani, 2019; Tan vd., 2019).

1.4. Araştırmanın Amacı

Sosyal problemler bireysel, kişilerarası, kişisel olmayan veya toplumsal düzeyde ortaya çıkabilmektedir. Bireyin sosyal problem çözme becerisi ortaya çıkış ortamı veya türü ne olursa olsun kişilerin sosyal çevreye uyumlu davranışlar sergilemesini ve burada etkileşime girmesini etkilemektedir. Özellikle sağlık kurumlarında çalışacak bireylerin SPÇB yeterliliklerinin yüksek olması beklenmelidir.

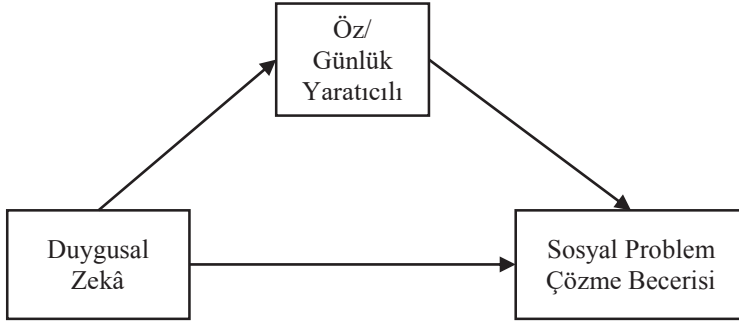
Sağlık yönetim bölümü öğrencilerinin sosyal problemler karşısında duygularını yönetebilen ve ileride iş tanımı içerisinde yer alan fakat basmakalıp çözüm önerileri ile sonuca ulaşılamayan durumlarda sıra dışı çözümler üretebilme kapasitesi yüksek olan yönetici adayları olabilmeleri, onları etkileşimde olduğu tüm gruplarla uyumlu olarak çalışabilecek ve kurumun performansına olumlu katkı sunabilecek çalışanlar haline getirecektir.

SPÇB, günlük yaratıcılık ve duygusal zekâ öğrenilebilir ve geliştirilebilir becerilerdir. Duygusal zekâ ile yaratıcılık (Şahin, 2016a; Şahin vd., 2016), duygusal zekâ ile sosyal problem çözme (Chow vd., 2011) veya yaratıcılık ile sosyal problem çözme becerisi (Derakhshanrad vd., 2019) arasındaki ilişkiler ikili düzeyde incelendiği çalışmalar mevcuttur. Ancak, her üç değişken arasındaki ilişkinin net olarak anlaşılabilmesi ve günlük yaratıcılığın aracı rolünün olup olmadığının belirlenmesi önem taşımaktadır. Çünkü aracı bir değişken (günlük yaratıcılık) bağımsız (DZ) ve bağımlı değişken (SPÇB) arasındaki ilişkinin daha detaylı olarak anlaşılmasına yardımcı olmaktadır (Preacher ve Hayes, 2008). Bu araştırmanın birinci amacı, DZ ve öz/ günlük yaratıcılığın SPÇB üzerindeki etkisinin incelenmesidir. Bir diğer amacı ise DZ ile SPÇB arasındaki ilişkide öz/ günlük yaratıcılı-

ğın aracı rolünün belirlenmesidir. Bu araştırmanın amacı kapsamında şu alt sorulara yanıt aranmıştır:

1. Duygusal zekâ sosyal problem çözme becerisini anlamlı ve pozitif olarak etkiler mi?
2. Duygusal zekâ öz/günlük yaratıcılığı anlamlı ve pozitif olarak etkiler mi?
3. Öz/günlük yaratıcılık sosyal problem çözme becerisini anlamlı ve pozitif olarak etkiler mi?
4. Duygusal zekânın sosyal problem çözme becerisi üzerindeki etkisinde yaratıcılığın aracı rolü var mıdır?

Araştırmanın amacı ve soruları kapsamında oluşturulan teorik model Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. Araştırmanın teorik modeli.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Grubu

Araştırma evreni 2019–2020 eğitim– öğretim döneminde Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümünde eğitimini aktif olarak sürdüren 655 öğrenciden oluşmaktadır. Bu sayı ulaşılabilir düzeyde olduğu için tam sayım yöntemiyle evrenin tamamına ulaşılması planlanmıştır. Veriler, öğrencilerden gönüllülük esasına göre online olarak toplanmıştır. Anketi tam olarak cevaplayan 277 öğrenciden dönen veriler ile analizler sürdürülmüştür. Katılımcıların %79,4’ü (220) kadın, %20,06’sı (57) erkektir ve %15,2’si (42) birinci sınıf, %45,8’si (127) ikinci sınıf, %23,8’si (66) üçüncü sınıf ve %15,2’si (42) dördüncü sınıf öğrencisidir.

2.2. Ölçme Araçları

2.2.1. Duygusal Zekâ Özellik Ölçeği–Kısa Formu (DZÖÖ–KF)

Petrides ve Furnham (2000, 2001) DZ’yi “özellik” olarak kavramsallaştırarak bireyin duygusal yeterlikleriyle ilgili kendini algılama düzeyini belirlemek üzere bir ölçek ge-

liştirmişlerdir. Ölçeğin kısa formu, Türkçeye Deniz vd. (2013) tarafından uyarlanmıştır. Uyarlama sonucu, 20 maddeden oluşan dört faktörlü yapı ortaya konulmuştur. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonucunda modelin uyum indeksleri; $\chi^2/df= 2.46$, GFI= .95, AGFI= .92, CFI= .91, RMSEA= .056 ve SRMR= .060 olarak tespit edilmiştir. Orijinal ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı .66–.81 aralığında, test–tekrar test güvenilirlik katsayısı ise .86 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ise Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları .69 – .78 aralığında hesaplanmıştır. Ölçek, 7’li likert tipi olarak hazırlanmıştır. Alt boyutlarından alınabilecek minimum puan 4, maksimum puan ise 28’dir. Ayrıca, ölçekten global duygusal zeka puanı olarak isimlendirilen bir başka puan daha elde edilebilmektedir.

2.2.2. Kaufman Alanları Yaratıcılık Ölçeği (KAYÖ)

Kaufman (2012) tarafından geliştirilmiş olan ölçme aracı Türk kültürüne (Şahin, 2016b) tarafından uyarlanmıştır. Ölçeğin beş alt faktörü vardır. Bu çalışmada ölçeğin öz/ günlük yaratıcılık boyutu kullanılmıştır. Ölçek, 5’li likert tipi ve öz değerlendirme yöntemine göre puanlanmaktadır. Maddeler “Akranlarıma göre, çok daha az yaratıcıyım’dan çok daha fazla yaratıcıyım” yönergesi dikkate alınarak beşli likert aralığında puanlanmaktadır. Söz konusu alt boyuttan alınabilecek puan 9–45 aralığındadır. Türkçe versiyonunun kullanıldığı önceki çalışmalarda iç geçerliliğinin yüksek olduğu saptanmıştır (Kırcaburun vd., 2020; Şahin, 2016b). Bu çalışmada ise Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .86 olarak saptanmıştır.

2.2.3. Sosyal Problem Çözme Becerisi Ölçeği

Orjinal ölçek D’Zurille ve arkadaşları tarafından 1996 yılında geliştirilmiş ve 2002 yılında revize edilmiştir (Çekici ve Güçray, 2012). Revize form ise Türk kültürüne Çekici ve Güçray (2012) tarafından uyarlanmıştır. Orijinal ölçekte 5 alt ölçek mevcut iken Türkçeye uyarlanmış olanda 4 alt boyut ortaya çıkmıştır. Ölçek toplamda yirmi beş maddeden oluşmaktadır. DFA model uyum indeksleri; $\chi^2= 746.11$, $p < .01$; $\chi^2/Sd= 2.77$, RMSEA= .06, SRMR= .056, NNFI= .95 ve GFI= .90 olarak hesaplanmıştır. Orijinal ölçeğin test – tekrar test sonucu ise .85 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutların Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları .61 – .81 aralığındadır. Bu çalışmada ise .71 – .83 olarak saptanmıştır. Ölçekten 0-100 aralığında puan alınabilmektedir. Yüksek puan alınması SPÇB’nin gelişmiş olduğu yönünde yorumlanırken, düşük puanlar ise söz konusu becerinin geliştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

2.3. İşlem

Veri toplamaya başlanmadan önce araştırma etik kurul izni alınmıştır. Çalışmada kullanılan ölçme araçları Google formlara aktarılmış ve link araştırmaya gönüllü katılımcılarla paylaşılmıştır. Ölçme araçlarına yanıt oluşturulmadan önce katılımcılara araş-

tırmanın amacı ve ölçme araçlarındaki sorulara nasıl yanıt oluşturacakları açıklanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 22.0 paket programı ve SPSS PROCESS mikrosu (Model 4) kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları .05 anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır.

Analizler iki aşamada yapılmıştır. İlk önce, veri setinin analizlere uygunluğu incelenmiştir. Daha sonra, bağımsız değişkenlerin (DZ ve öz/ günlük yaratıcılık) bağımlı değişkeni (SPÇB) yordayıp yordamadığının belirlenmesi için hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Ayrıca öz/ günlük yaratıcılığın DZ ve SPÇB arasındaki aracı rolü, Preacher ve Hayes (2008) tarafından geliştirilen SPSS–macro programı yardımıyla yeniden örnekleme yöntemi (bootstrapping) kullanılarak 10.000 tekrarlı denemeyle (iteration) test edilmiştir.

Analizlere geçilmeden önce tam olarak doldurulmayan ölçme araçları, uç değerler, normallik, değişkenler arasında çoklu bağlantı (multicollinearity), varyans genişlik faktörü (VIF) ve tolerans değerleri incelenmiştir. Ön incelemede, ölçme araçlarının tamamına yanıt vermemiş olan 6 katılımcı tespit edilerek bunlar analizlere dâhil edilmemiştir. Normallik açısından, çarpıklık (skewness) değerlerinin -0.27 ile -0.67 arasında, basıklık (kurtosis) değerlerinin ise 0.06 ile 1.20 arasında değiştiği gözlenmiştir. Bu değerler veri setinin dağılımının normal olduğuna işaret etmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Verilerin VIF değerlerinin 1.22 , tolerans seviyelerinin 0.82 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öz günlük yaratıcılık ve duygusal zeka arasındaki ilişkinin 0.42 olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlara göre bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantı probleminin olmadığı yorumuna varılmıştır. Veri setinin ön incelemesi sonucu regresyon analizi için gerekli varsayımları karşıladığı varsayılmıştır.

2.4. Araştırma Etiği

Bu araştırma, insan katılımcıları içeren çalışmalarda gereken prosedürler ve 1964 Helsinki bildirisinde yer alan etik ölçütler gözetilerek sürdürülmüştür. Araştırmanın sürdürülmesine ilişkin izinler, Düzce Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 15.05.2019 tarih 28177 sayılı etik kurul belgesiyle alınmıştır.

2.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın birkaç temel sınırlılığı mevcuttur. Bunlardan ilki, araştırmanın Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencileri ile sınırlı olmasıdır. Diğer bir sınırlılık araştırmanın kesitsel (cross-sectional) bir araştırma olmasıdır. DZ– Öz/ günlük yaratıcılık – SPÇB arasındaki ilişki boylamsal tasarım içeren başka araştırmalarla da incelenebilir. Araştırmanın bir diğer sınırlılığı değişkenlere ilişkin verilerin öz–değerlendirme yöntemi kullanılarak toplanmasıdır. Öz – değerlendirme yöntemi ile veri toplanması, katılımcıların sosyal beklenti ve hatırlama süreçlerine dayalı olarak yanlılık ortaya çıkmasını yol açabilmektedir.

3. Bulgular

Değişkenler arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı ile incelenmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Duygusal Zekâ, Öz/ Günlük Yaratıcılık ve Sosyal Problem Çözümü Arasındaki İlişkiler

Değişkenler	1	2	3
Duygusal zekâ (1)	1		
Öz/ günlük yaratıcılık (2)	.42*	1	
Sosyal problem çözme becerisi (3)	.46*	.60*	1

* $p < .01$

Korelasyon sonuçlarına göre duygusal zekâ ile öz/ günlük yaratıcılık arasında anlamlı, pozitif yönde ve orta düzeyde ($r = .42$, $p < 0,01$), duygusal zekâ ile sosyal problem çözüme becerisi arasında pozitif yönlü, orta düzey ve anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r = .46$, $p < .01$). Sosyal problem çözme becerisi ile öz/günlük yaratıcılık arasında ise pozitif yönlü, yüksek düzey ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r = .60$, $p < .01$).

Duygusal zekâ ve öz/ günlük yaratıcılığın sosyal problem çözme becerisini yordayıp yordamadığını anlamak için hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Hiyerarşik regresyon sonuçları Tablo 2'de yer almaktadır. Analizin ilk aşamasında duygusal zekâ, ikinci aşamasında ise günlük yaratıcılık modele dâhil edilmiştir.

Tablo 2. Sosyal Problem Çözme Becerisinin Yordanması Hiyerarşik Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	R ²	ΔR^2	B	Standart Hata	β	t	p	F
Adım 1	.37							160.44**
Duygusal zekâ			.37	.03	.61	12.67	.000	
Adım 2	.42	.05**						98.49**
Duygusal zekâ			.31	.03	.50	9.92	.000	
Öz/ günlük yaratıcılık			.49	.10	.25	4.84	.000	

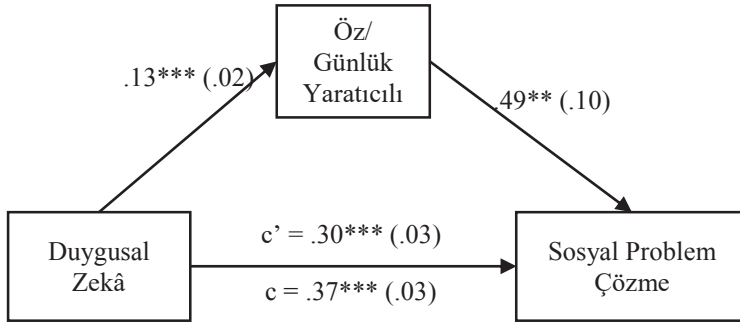
** $p < .001$

Duygusal zekâ, sosyal problem çözümünü pozitif yönde ve anlamlı olarak yordamaktadır. Durbin Watson değeri ise 1.97 hesaplanmıştır. Bu değer ise kurulan regresyon modelinin anlamlı olduğuna işaret etmektedir. Modele göre toplam varyansın ise %37'si

açıklanabilmiştir. İkinci aşamada, öz/ günlük yaratıcılık modele eklenerek analiz tekrar edilmiştir. Sosyal problem çözümünü pozitif yönde ve anlamlı olarak yordamıştır. Açıklanan toplam varyansa %5'lik katkı sunduğu saptanmıştır. İkinci adımda her iki değişken toplam varyansın %42'sini açıklamıştır. İkinci adımda, günlük yaratıcılık modele eklenince, duygusal zekânın sosyal problem çözme üzerindeki etkisi $\beta = .60$ 'dan $\beta = .50$ 'ye düşmüştür. Bu değerler, günlük yaratıcılığın duygusal zekâ ile sosyal problem çözümü arasında aracı rol etkisine sahip olabileceğini göstermektedir. Bu etkinin anlamlılık düzeyinin belirlenmesi için daha ileri düzey analizlere ihtiyaç duyulmaktadır.

3.1. Öz/ Günlük Yaratıcılık Aracı Etkisine İlişkin Bulgular

Bir regresyon analizinde aracı etki analizi yapılabilmesi için üç şartın sağlanması gerekir (Baron ve Kenny, 1986). İlk şart bağımsız değişken (duygusal zekâ) aracı değişkeni (öz/ günlük yaratıcılık) yordaması gerekir. İkincisi ise bağımsız değişkenin bağımlı değişkeni (sosyal problem çözümü) yordamasıdır. Üçüncüsü ise bağımlı değişken, bağımsız değişken ve aracı değişken ile beraber yordandığında aracı değişken bağımlı değişkeni yordamalı ve bağımsız değişkenin etkisi ortadan kalkmalı veya azalmalıdır. Tablo 2'de yer alan analiz sonuçları göz önünde bulundurulduğunda ikinci ve üçüncü şartların karşılandığı yorumuna varılabilir. İlk şartın test edilmesi için ise bir doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonucuna göre DZ Öz/ günlük yaratıcılığı anlamlı ve pozitif yönde yordamış olduğu gözlenmiştir ($F=57.24, p<.001$; $\beta=.42, p<.001$). Bu sonuç, öz/günlük yaratıcılığın DZ ve SPÇB arasında aracı bir rol oynadığına işaret etmektedir.

Şekil 2. Öz/ günlük yaratıcılığın aracı rolü.

Not: Bütün etki değerleri standartlaştırılmamış değerlerdir ve standart hatalar parantez içinde gösterilmiştir. c' değeri DZ'den SPÇB olan doğrudan etkiyi göstermekte; c değeri DZ'den SPÇB olan toplam etkiyi göstermektedir.

Şekil 2 yeniden örnekleme yöntemi yapılarak hesaplanan katsayı değerleri yer almaktadır. DZ'dan öz/ günlük yaratıcılığa, öz/ günlük yaratıcılıktan SPÇB, DZ'dan SPÇB hesaplanan doğrudan ve toplam etkiler gösterilmiştir. Hesaplanan değerler öz/ günlük yaratıcılığın anlamlı bir aracı etkisi olduğunu göstermektedir. Bir diğer ifadeyle, DZ'nın SPÇB üzerinde doğrudan etkisi anlamlı olduğu için, öz/ günlük yaratıcılık DZ ile SPÇB

arasında aracı rol oynadığı yorumuna varılabilir. SPÇB yordanırken %95 güven aralığı-
nın sıfır değerini içermediği görülmüştür [.02 ve .10 aralığı].

4. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın genel amacı, DZ ve öz/ günlük yaratıcılığın SPÇB üzerindeki etkisi-
nin incelenmesi ve DZ'nın SPÇB etkisinde günlük yaratıcılığın aracı rolünün belirlenme-
sidir. Önceki çalışmalarda söz konusu üç değişkenin ikili düzeyde incelendiği çalışmalara
ulaşmıştır. Her üç değişkenin duygusal süreçler ile yakın ilişkisi göz önünde bulundu-
rulduğunda birbiri üzerindeki olası etki doğuracağı anlaşılmaktadır. Bu çalışmada, her
üç değişken arasındaki ilişki bir model kapsamında incelenmiştir. Analizler sonucu, DZ
ve günlük yaratıcılığın SPÇB üzerindeki etkisi ve DZ'nın SPÇB üzerindeki etkisinde
öz/günlük yaratıcılığın aracı rolü olduğu saptanmıştır.

Araştırma sonucunda duygusal zekânın sosyal problem çözme becerisini anlamlı ve
pozitif olarak etkilediği belirlenmiştir. Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar alan yazınla
tutarlı bulunmuştur (Krishnakumar vd., 2019; Lopes vd., 2011; Mavroveli vd., 2009; Pet-
rides vd., 2004). Petrides ve Furnham (2001) özellik olarak DZ'yı bireyin kendi ve başka-
larıyla ilgili duyguları algılama, tanımlama, anlama, düzenleme ve kullanma yeterlilikleri
olarak belirtmektedir. D'Zurilla ve Nezu (1982) SPÇB modeline göre ise gerçek yaşam
problemlerine ilişkin çözüm üretme süreci duygusal süreçleri de içeren bir yapıya sahip-
tir. Ayrıca, Mayer, Caruso ve Peter (2000) DZ'nın SPÇB'yi kısmen temsil ettiği yönünde
yorumu bulunmaktadır. Özellikle sağlık kuruluşlarında SPÇB'nde duygusal süreçlerin
yoğun olarak kullanıldığı göz önünde bulundurulacak olursa kendisinin ve başkalarının
duygularını daha fazla farkında olan bireylerin, daha etkili yollarla etkileşim kurma ve
problemleri daha etkili olarak çözme eğiliminde olacağı yorumunu varılabilir.

Araştırmada elde edilen diğer bir sonuç da duygusal zekânın öz/günlük yaratıcılığı
anlamlı ve pozitif olarak etkilediğidir. DZ'nın yüksek olması öz/günlük yaratıcılığın or-
taya çıkışını olumlu etkilemektedir. Bu sonuç Şahin vd. (2016) ve Şahin (2016b) çalışma
bulgularına paraleldir. Bireylerin DZ düzeyi yükseldikçe günlük yaratıcılıkları yüksel-
mektedir. Bu sonuçlar, kendi ve çevresinin duygularını fark edebilen ve yönetebilen bi-
reylerin günlük hayatta alternatif ve orijinal yanıtlar oluşturabildiğini desteklemektedir.

Bu bulgular, kişilik özellikleri ve yaratıcılık arasındaki ilişkiyi açıklamaya yönelik
sürdürülmüş olan Beş Büyük Kişilik Özelliğinden dışa dönüklüğün yüksekliği ve DZ
arasındaki ilişkilerin belirlendiği araştırma sonuçları ile de dolaylı olarak açıklanabilir.
Dışa dönüklük kişilik özelliği yüksek olan bireyler oldukça sosyal, bireysel etkinlikleri
başlatma için ortam arayan, olumlu duyguları yoğun yaşayan bireylerdir (Bitlisli, Dinç,
Çetinceli ve Ümmühan, 2013). Ayrıca, bu kişilik özelliği yüksek olan bireyler iş ortam-
larında olumlu sosyal çevreyi tecrübe ederler, iş arkadaşlarından olumlu tepkilerle yan-
ıt alırlar (Alarcon, Eschleman ve Bowling, 2009), iş stress düzeyleri düşüktür. Bireyin
olumlu duygular yaşıyor olması (Conner vd., 2018) ve çevreden gelen olumlu dönütler
(Acar, Neumayer ve Burnett, 2021), bireyin genel enerji düzeyinin artmasına ve dolaylı
olarak da yaratıcılığının artmasına katkı sunmuş olabilir.

Araştırma sonuçlardan bir diğeri öz/günlük yaratıcılığın sosyal problem çözme becerisini anlamlı ve pozitif olarak etkilediğidir. Öz/günlük yaratıcılığın yüksek olması SPÇB’de daha yüksek düzeyde yanıtlar oluşturulmasını olumlu etkilemektedir. Bu sonuçlar, liderler üzerinde yapılan (Saha ve Sharma, 2020) ve yaratıcılık ve problem çözme becerisi arasındaki ilişkilerin incelendiği çalışma sonuçlarına paraleldir (Derakhshanrad vd., 2019). Bireyin günlük ilişki ve etkileşimlerinde kendini başkalarına karşı uygun ve özgün olarak ifade edebilme yeterlilikleri yüksek olan bir bireyin günlük olası problemlerle de baş edebilme becerisini yüksek olması doğal bir sonuçtur.

Sağlık kuruluşlarında çalışanlar formal olduğu kadar informal etkileşim içerisinde ve bu çerçevede sosyal problemler istenmedik fakat kaçınılmaz bir gerçektir. Sosyal problem(ler)in çözümü, çalışanı stres eden bir durumun etkisinin azaltılması veya ortadan kaldırılmasına yardımcı olur. Problemlerin başarılı bir şekilde çözülebilmesi için duygu durumu kontrolünün sağlanması ve duygularda tutarlı olunması, problem durumlarını önyargısız değerlendirmenin ön koşuludur. Hümanistik bir bakış açısıyla her bireyin kendisine özgü bir dünyası olduğu, dolayısıyla da problem çözümündeki belirlenen algoritmaların her zaman her koşulda aynen kullanılmasının istenen çözümleri üretmekten uzak kalacağı açıktır. Dolayısıyla, olası problem durumlarını alternatif ve özgün yollarla çözümünün gerçekleştirilmesi sosyal problemlerin çözümüne olumlu katkı sunacaktır.

Bu araştırmada ilk defa DZ’nın SPÇB üzerinde etkisinde öz/günlük yaratıcılığın etkisi sağlık yönetimi bölümü öğrencileri üzerinde incelenmiştir. Bu araştırma sonuçları konuya ilgi duyan araştırmacılar için ilişkileri görme anlamında temel verileri oluşturabilecek öncü bir araştırma olarak göz önünde bulundurulabilir, sağlık çalışanları veya sosyal problemlerin yoğun yaşandığı eğitim gibi diğer hizmet sektöründe çalışan bireyler üzerinde incelemeler yapabilirler. Böylece, konunun çok yönlü ve derinlemesine anlaşılması sağlanmış olabilir.

Kaynakça

- Acar, S., Neumayer, M., & Burnett, C. (2021). Social media use and creativity: Exploring the influences on ideational behavior and creative activity. *The Journal of Creative Behavior*, 55(1), 39–52. <https://doi.org/10.1002/jocb.432>
- Alarcon, G., Eschleman, K. J., & Bowling, N. A. (2009). Relationships between personality variables and burnout: A meta-analysis. *Work & Stress*, 23(3), 244–263. <https://doi.org/10.1080/02678370903282600>
- Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986). The moderator–mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(6), 1173–1182. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.51.6.1173>
- Bastian, V. A., Burns, N. R., & Nettelbeck, T. (2005). Emotional intelligence predicts life skills, but not as well as personality and cognitive abilities. *Personality and Individual Differences*, 39(6), 1135–1145. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2005.04.006>

- Bitlisli, F., Dinç, M., Çetinceli, E., & Ümmühan, K. (2013). Beş faktör kişilik özellikleri ile akademik güdülenme ilişkisi: Süleyman Demirel Üniversitesi Isparta Meslek Yüksekokulu öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(2), 459–480.
- Carmeli, A., McKay, A. S., & Kaufman, J. C. (2014). Emotional Intelligence and Creativity: The Mediating Role of Generosity and Vigor. *The Journal of Creative Behavior*, 48(4), 290–309. <https://doi.org/10.1002/jocb.53>
- Çekici, F., & Güçray, S. S. (2012). Problem çözme terapi'si'ne dayalı beceri gelişti'rme grubunun üni'versi'te öğrenci'leri'ni'n sosyal problem çözme beceri'leri', öfkeyle'ri'li'şki'li' davranış ve düşünceler'le sürekli' kaygı düzeyleri'ne etki'si'. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 103–128. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/50759>
- Chang, E. C. (2017). Applying the broaden-and-build model of positive emotions to social problem solving: Does feeling good (vs. feeling bad) influence problem orientation, problem-solving skills, or both? *Journal of Social and Clinical Psychology*, 36(5), 380–395. <https://doi.org/10.1521/jscp.2017.36.5.380>
- Chow, B. W.-Y., Chiu, M. M., & Wong, S. W.-L. (2011). Emotional intelligence, social problem-solving skills, and psychological distress: A study of chinese undergraduate students. *Journal of Applied Social Psychology*, 41(8), 1958–1980. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2011.00787.x>
- Conner, T. S., DeYoung, C. G., & Silvia, P. J. (2018). Everyday creative activity as a path to flourishing. *The Journal of Positive Psychology*, 13(2), 181–189. <https://doi.org/10.1080/17439760.2016.1257049>
- D'Zurilla, T. J., & Nezu, A. M. (1982). Advances in cognitive-behavioral research and therapy. İçinde P. C. Kendall (Ed.), *Social problem solving in adults* (ss. 201–274). Academic Press.
- Deniz, M. E., Özer, E., & Işık, E. (2013). Duygusal zekâ özelliği ölçeği-kısa formu: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 38(169).
- Derakhshanrad, S. A., Piven, E., & Zeynalzadeh Ghoochani, B. (2019). The relationships between problem-solving, creativity, and job burnout in iranian occupational therapists. *Occupational Therapy In Health Care*, 33(4), 365–380. <https://doi.org/10.1080/07380577.2019.1639098>
- George, J. M. (2000). Emotions and leadership: The role of emotional intelligence. *Human Relations*, 53(8), 1027–1955.
- İşmen, E. (2001). Duygusal zeka ve problem çözme. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13, 111–124.
- Kaufman, J. C. (2012). Counting the muses: Development of the Kaufman Domains of Creativity Scale (K-DOCS). *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, 6(4), 298–308. <https://doi.org/10.1037/a0029751>
- Kaufman, J. C., & Baer, J. (2004). The Amusement Park Theoretical (APT) Model of creativity. *Journal of Thinking & Problem Solving*, 14(2), 15–25.

- Kircaburun, K., Griffiths, M. D., Şahin, F., Bahtiyar, M., Atmaca, T., & Tosuntaş, Ş. B. (2020). The mediating role of self/ everyday creativity and depression on the relationship between creative personality traits and problematic social media use among emerging adults. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 18(1), 77–88. <https://doi.org/10.1007/s11469-018-9938-0>
- Korkmaz, S., Danacı Keleş, D., Kazgan, A., Baykara, S., Gürkan Gürok, M., Feyzi Demir, C., & Atmaca, M. (2020). Emotional intelligence and problem solving skills in individuals who attempted suicide. *Journal of Clinical Neuroscience*, 74, 120–123. <https://doi.org/10.1016/j.jocn.2020.02.023>
- Krishnakumar, S., Perera, B., Hopkins, K., & Robinson, M. D. (2019). On being nice and effective: Work-related emotional intelligence and its role in conflict resolution and interpersonal problem-solving. *Conflict Resolution Quarterly*, 37(2), 147–167. <https://doi.org/10.1002/crq.21268>
- Liu, C., Liu, X., & Geng, Z. (2013). Emotional labor strategies and service performance: the mediating role of employee creativity. *Journal of Applied Business Research (JABR)*, 29(5), 1583. <https://doi.org/10.19030/jabr.v29i5.8076>
- Lopes, P. N., Nezlek, J. B., Extremera, N., Hertel, J., Fernández-Berrocal, P., Schütz, A., & Salovey, P. (2011). Emotion regulation and the quality of social interaction: does the ability to evaluate emotional situations and identify effective responses matter? *Journal of Personality*, 79(2), 429–467. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2010.00689.x>
- Mavroveli, S., Petrides, K. V., Sangareau, Y., & Furnham, A. (2009). Exploring the relationships between trait emotional intelligence and objective socio-emotional outcomes in childhood. *British Journal of Educational Psychology*, 79(2), 259–272. <https://doi.org/10.1348/000709908X368848>
- Mayer, J. D., Caruso, D. R., & Peter, S. (2000). Emotional intelligence meets traditional standards for an intelligence. *Intelligence*, 24(4), 267–298.
- Mikolajczak, M., & Luminet, O. (2008). Trait emotional intelligence and the cognitive appraisal of stressful events: An exploratory study. *Personality and Individual Differences*, 44(7), 1445–1453. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2007.12.012>
- Parke, M. R., Seo, M.-G., & Sherf, E. N. (2015). Regulating and facilitating: The role of emotional intelligence in maintaining and using positive affect for creativity. *Journal of Applied Psychology*, 100(3), 917–934. <https://doi.org/10.1037/a0038452>
- Petrides, K. V., Frederickson, N., & Furnham, A. (2004). The role of trait emotional intelligence in academic performance and deviant behavior at school. *Personality and Individual Differences*, 36(2), 277–293. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(03\)00084-9](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(03)00084-9)
- Petrides, K. V., & Furnham, A. (2000). On the dimensional structure of emotional intelligence. *Personality and Individual Differences*, 29, 313–320.

- Petrides, K. V., & Furnham, A. (2001). Trait emotional intelligence: psychometric investigation with reference to established trait taxonomies. *European Journal of Personality, 15*, 425–448. <https://doi.org/10.1002/per.416>
- Preacher, K. J., & Hayes, A. F. (2008). Asymptotic and resampling strategies for assessing and comparing indirect effects in multiple mediator models. *Behavior Research Methods, 40*(3), 879–891. <https://doi.org/10.3758/BRM.40.3.879>
- Saha, S., & Sharma, R. R. K. (2020). The impact of leaders' cognitive style and creativity on organizational problem-solving. *Benchmarking: An International Journal, 27*(8), 2261–2281. <https://doi.org/10.1108/BIJ-09-2019-0398>
- Şahin, F. (2016a). General intelligence, emotional intelligence and academic knowledge as predictors of creativity domains: A study of gifted students. *Cogent Education, 3*(1), 1218315. <https://doi.org/10.1080/2331186X.2016.1218315>
- Şahin, F. (2016b). Kaufman alanları yaratıcılık ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *İlköğretim Online, 15*(3), 855–867. <https://doi.org/10.17051/io.2016.70479>
- Şahin, F., Özer, E., & Deniz, M. E. (2016). The predictive level of emotional intelligence for the domain-specific creativity: a study on gifted students. *TED Eğitim ve Bilim, 41*(183), 181–197. <https://doi.org/10.15390/EB.2016.4576>
- Salovey, P., Bedell, B. T., Detweiller, J. B., & Mayer, J. D. (1999). Coping intelligently: Emotional intelligence and the coping process. İçinde C. R. Snyder (Ed.), *Coping: The psychology of what works* (ss. 141–164). Oxford university press.
- Salovey, Peter, & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, cognition and personality, 9*(3), 185–211. <http://dmcodyyssey.org/wp-content/uploads/2013/09/EMOTIONAL-INTELLIGENCE-3.pdf>
- Sánchez-Ruiz, M. J., Hernández-Torrano, D., Pérez-González, J. C., Batey, M., & Petrides, K. V. (2011). The relationship between trait emotional intelligence and creativity across subject domains. *Motivation and Emotion, 35*(4), 461–473. <https://doi.org/10.1007/s11031-011-9227-8>
- Silva, D., & Coelho, A. (2019). The impact of emotional intelligence on creativity, the mediating role of worker attitudes and the moderating effects of individual success. *Journal of Management & Organization, 25*(02), 284–302. <https://doi.org/10.1017/jmo.2018.60>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics*. (Sixth). Boston: Pearson.
- Tan, C. S., Tan, S. A., Mohd Hashim, I. H., Lee, M. N., Ong, A. W. H., & Yaacob, S. B. (2019). Problem-solving ability and stress mediate the relationship between creativity and happiness. *Creativity Research Journal, 31*(1), 15–25. <https://doi.org/10.1080/10400419.2019.1568155>
- Thorndike, R. L. (1920). Intelligence and its use. *Harper's Magazine, 140*, 227–235.
- Wolfradt, U., Felfe, J., & Köster, T. (2002). Self-perceived emotional intelligence and creative personality. *Imagination, Cognition and Personality, 21*(4), 293–309. <https://doi.org/10.2190/B3HK-9HCC-FJBX-X2G8>

Ek 1. Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 15/05/2019-E.28415

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
İşletme Fakültesi

Sayı :96600542/929/
Konu :Araştırma İzni

SAYIN DR. ÖĞR. ÜYESİ DİLEK ŞAHİN

Üniversitemiz Genel Sekreterlik Etik Kurul Bürosunun 15/05/2019 tarihli, 28177 sayılı ve "Araştırma İzni" konulu yazısı ektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. İzzet KILINÇ
İşletme Fakültesi Dekan Vekili

EK :
Yazı

<https://ebys.duzce.edu.tr/envision-Dogrula/BelgeDogrulama.aspx>

Konuralp Yerleşkesi 81620 Merkez DÜZCE
Tel : 0 380 542 13 70
E-Posta : #@duzce.edu.tr

BARKOD NO: *B66LBRNB6J*
Ayrıntılı bilgi için irtibat: Zülfiye Omuş
Elektronik ağı: www.if.duzce.edu.tr

Evrak Tarih ve Sayısı: 15/05/2019-E.28177

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik
Etik Kurul Bürosu

Sayı :52408282/929/
Konu :Araştırma İzni

İŞLETME FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi :03/05/2019 tarihli, 25933 sayılı ve Araştırma İzni konulu yazı

Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü öğretim üyesi, Dr. Öğr. Üyesi Dilek ŞAHİN'in "**Sosyal Problem Çözümünde Sosyal Zeka ve Günlük Yaratıcılığın Etkisi**" başlıklı çalışma kapsamında bölüm öğrencilerinin günlük yaratıcılıkları ile sosyal zekalarının sosyal problemleri çözmeye becerilerine etkisini incelemek amacıyla yapmayı düşündüğü araştırmasının etik olarak uygun olduğuna dair Kurulumuzca alınan 09/05/2019 tarihli ve 2019/41 Karar sayılı karar ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. İlhan GENÇ
Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu
Başkanı

EK :
09/05/2019 tarihli ve 2019/41 Karar sayılı karar.

<https://ebys.duzce.edu.tr/envision-Dogrula/BelgeDogrulama.aspx>

BARKOD NO: *BENUBHY1B*

Konuralp Yerleşkesi Merkez / DÜZCE 81620

Tel : (0380) 542 11 10

E-Posta : gensek@duzce.edu.tr

Faks: (0380) 542 11 03

Elektronik ağı: www.gensek.duzce.edu.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Ahmet ŞENGÜL

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU KARARLARI

TOPLANTI SAYISI
9

KARAR SAYISI
2019/41

KARAR TARİHİ
09/05/2019

KARAR NO: 2019/41

Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü öğretim üyesi, Dr. Öğr. Üyesi Dilek ŞAHİN'in "Sosyal Problem Çözümünde Sosyal Zeka ve Günlük Yaratıcılığın Etkisi" başlıklı çalışma kapsamında bölüm öğrencilerinin günlük yaratıcılıkları ile sosyal zekalarının sosyal problemleri çözme becerilerine etkisini incelemek amacıyla yapmayı düşündüğü araştırmasının etik olarak uygun olduğuna,

Oy birliği ile karar verildi.

Müessir FEYZİOĞLU
Etik Kurul Bürosu Birim Sorumlusu